СИЛАБУС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА
Основи біоетики

Спеціальність: **І5 Медсестринство**
Освітньо-професійна програма: **Сестринська справа**
Код компонента в освітній програмі: **ВБ 8**
Рівень вищої освіти: **другий (магістерський)**
Форма здобуття освіти: заочна
Рік навчання: **1**
Семестр(и): **ІІ**
Тип освітнього компонента: **вибірковий**
Навчальний рік: **2026-2027**

Обсяг: **3 кредити ECTS (90 год.)**
Навчальні заняття: **лекції, практичні заняття, консультації**
Підсумковий контроль: **залік**
Пререквізити: ОК 1, 19

Кафедра/підрозділ: Кафедра пропедевтики внутрішньої медицини, медсестринства та біоетики пр. Аерокосмічний, 137. Комунальне некомерційне підприємство «Міська клінічна лікарня № 13» Харківської міської ради, вул. Тринклера 3, Комунальне некомерційне підприємство Харківської обласної ради «Обласна клінічна лікарня»
Керівники освітнього компонента: проф. **Ащеулова Тетяна Вадимівна,**
email: tv.ashcheulova@knmu.edu.ua
проф. **Єрьоменко Галина Володимирівна**
email: hv.yeromenko@knmu.edu.ua
Сторінка освітнього компонента в Системі дистанційного навчання ХНМУ (Moodle):
https://distance.knmu.edu.ua/course/view.php?id=6245
(посилання на сторінку освітнього компонента в Системі дистанційного навчання ХНМУ)

ОПИС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Освітній компонент «Основи біоетики» – це система знань, що вивчає та аналізує моральність людських дій в біолого-медичній галузі та охороні в здоров'я, стосовно її відповідності моральним нормам і вартостям. В умовах високого антропогенного навантаження на біосферу важливо розуміти і вивчати різноманітність шляхів біологічних процесів, які впливають на життєіяльність людини. Знання, які здобувачі освіти отримують із навчальної дисципліни, є базовими для блоку дисциплін, що забезпечують природничо-наукову і професійно-практичну підготовку. Вивчення дисципліни «Основи біоетики» формує у студентів цілісну уяву про основи здорового способу життя та профілактики виникнення небезпечних ситуацій у професійній діяльності майбутньої магістра – медсестри.

МЕТА КУРСУ: підготовка конкурентоспроможного, висококваліфікованого, компетентного фахівця для сучасного ринку праці, здатного розв'язувати задачі практичного, дослідницького та інноваційного характеру у медсестринстві із застосуванням положень, теорій та методів фундаментальних, медичних та клінічних та управлінських наук.

РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ:

- Застосовувати спеціалізовані концептуальні знання, що включають сучасні наукові здобутки, необхідні для проведення досліджень та/або провадження інноваційної діяльності у сфері медсестринства з метою розвитку нових знань та процедур.
- Здійснювати критичне осмислення проблем у сфері медсестринства на межі галузей знань.
- Володіти спеціалізованими уміннями/навичками розв'язання проблем, з урахуванням стандартів професійної діяльності та аспектів соціальної та етичної відповідальності.
- Зрозуміло і недвозначно доносити власні знання, висновки та аргументацію у сфері охорони здоров'я до фахівців і нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються.

- Управляти робочими процесами у сфері охорони здоров'я, які є складними, непередбачуваними та потребують нових стратегічних підходів, оцінювати результати роботи колективу.
- Розробляти та впроваджувати плани професійної діяльності, виявляти професійні проблеми і знаходити шляхи їх конструктивного розв'язання.
- Розробляти заходи з профілактики захворювань та сприяти їх реалізації на практиці.
- Ідентифікувати, аналізувати ризики, пов'язані з хворобами цивілізації, їх вплив на здоров'я населення, діагностувати хвороби цивілізації.
- Оцінювати ризики та планувати відповідні дії у випадках надзвичайних ситуацій в сфері охорони здоров'я.

ЗМІСТ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Перелік тем лекцій (2 год.):

1. Біоетика: предмет, мета і задачі в системі охорони здоров'я. Принципи та правила біоетики.

Перелік тем практичних /лабораторних занять/ семінарів (10 год.):

1. Біоетика: предмет, мета і задачі в системі охорони здоров'я. Історія професійної медичної етики. Принципи та правила біоетики.
2. Права людини як джерело біоетичних принципів та критеріїв поведінки. Вартість життя та здоров'я людини. Міжнародні документи з питань біоетики та прав людини. Біологічна безпека та біологічний ризик.
3. Біоетика медико-біологічних експериментів. Сучасна концепція доказової медицини. Біоетичні комітети, історія створення, методи організації, моделі, права та обов'язки, перспективи діяльності.
4. Етико-правові проблеми трансплантології та трансфузіології.
5. Сурогатне материнство. Клонування. Етичні проблеми генно-інженерних технологій. Залік.

Перелік тем самостійної роботи студента (78 год.)

1. Валеологія як наука. Джерела та історія розвитку. Людина як система. Здоров'я та його механізми з позицій системного підходу. Діагностика і прогноз здоров'я індивіда. Здоров'я людини. Здоровий спосіб життя: екологічні, соціологічні, соціально-психологічні аспекти.
2. Клінічні, соціальні та глобальні питання біоетики в контексті ВІЛ- інфекції. Біоетичні основи соціально-правового аспекту ВІЛ-інфікованих пацієнтів. Наслідки епідемії ВІЛ/СНІДу. Нормативно-правова база України з питань ВІЛ-інфекції.
3. Етичні та правові аспекти біомедичних експериментів. Використання живих істот в біомедичних дослідженнях. Альтернативні моделі експериментальних досліджень. Правові аспекти проведення біомедичних експериментів. Біологічна безпека та біологічний ризик. Біологічний тероризм як суспільне явище. Генетично модифіковані організми. Біологічні та медичні ризики застосування генетично модифікованих організмів.
4. Біоетичні проблеми взаємодії медицини та фармації. Реклама в медицині та фармації. Свобода дослідження та необхідність його етико-правового контролю. Моніторинг та запобігання побічній дії ліків. Система фармакологічного моніторингу та нагляду в Україні.

СРС спрямована на поглиблення та закріплення теоретичних знань, отриманих під час аудиторного навчання та сприяють формуванню професійних компетентностей. Результати СРС підлягають контролю та включені до підсумкового контролю знань.

Консультації: *офлайн/онлайн, за розкладом кафедри чи за попередньою реєстрацією, з вказанням способу реєстрації.*

Методи навчання:
- проблемна, мультимедійна та лекція-бесіда.
- дискусії,
- доповіді студентів,
- моделювання проблемних ситуацій,
- вирішення ситуаційних та практичних завдань,
- самостійна робота здобувачів освіти з інформаційними джерелами.

ОЦІНЮВАННЯ

Поточна навчальна діяльність (ПНД). Оцінювання успішності здобувачів освіти здійснюється відповідно до Інструкції з оцінювання навчальної діяльності здобувачів вищої освіти в ХНМУ (https://knmu.edu.ua/doc_block_type/instrukcziyi-navchalnogo-proczesu/). Оцінка за практичне чи підсумкове заняття становить від 2 до 5 балів. Подання завдань за запізненням з неповажних причин тягне за собою зниження оцінки відповідно до відсотка запізнення в часі від часу виконання завдання. Завдання перевіряються протягом 24 год. Оцінки виставляються в електронний журнал. Незадовільні оцінки відпрацьовуються відповідно до Положення про порядок відпрацювання студентами ХНМУ навчальних занять (chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/pol_por-vidprac-zaniat.pdf).

Індивідуальні завдання (ІЗ) оцінюються до 10 балів. На засіданні кафедри затверджено перелік індивідуальних завдань (участь з доповідями в студентських конференціях, профільних олімпіадах, підготовка аналітичних оглядів з презентаціями) з визначенням кількості балів за їх виконання, які можуть додаватись, як заохочувальні (не більше 10). Бали за індивідуальні завдання одноразово нараховуються здобувачеві тільки комісійно (комісія – зав. кафедри, завуч, викладач групи) лише за умов успішного їх виконання та захисту.

Підсумковий контроль. Форма підсумкового контролю успішності навчання з дисципліни «Основи організації та проведення науково-дослідної роботи» – залік. Проводиться по завершенню вивчення блоку відповідних тем на останньому занятті. До заліку допускаються студенти, які відвідали всі аудиторні (практичні) навчальні заняття, передбачені календарним планом (або своєчасно їх відпрацювали) і набрали за поточну начальну діяльність кількість балів, не меншу за мінімальну.

Оцінка з дисципліни (ОД). Перерахунок середньої оцінки за **ЗНД** для дисциплін, які завершуються заліком проводиться відповідно до таблиці 1 автоматично в межах функціоналу електронного журналу АСУ.

Оскарження результатів підсумкового контролю проводиться у встановленому в ХНМУ порядку (https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/polog_apel_kontrol.pdf).

ПОЛІТИКИ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Рекомендації щодо роботи на курсі: брати активну участь у всіх формах роботи на заняттях, присвячувати 1-2 год. щодня виконанню самостійної роботи та підготовці до занять, ставити запитання під час занять, відвідувати консультації, вчасно здавати завдання та виконувати усі форми контролю.

Відвідування занять. Відвідування лекцій та практичних занять є обов'язковим. Формою одягу під час офлайн-занять є білий медичний халат. При запізненні на лекцію або практичне заняття більше ніж на 5 хвилин здобувач(ка) освіти можете бути не допущений(на) до заняття. Пропущені заняття відпрацьовуються відповідно до Положення про порядок відпрацювання студентами ХНМУ навчальних занять (chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/pol_por-vidprac-zaniat.pdf).

Академічна доброчесність. ХНМУ стоїть на позиціях нульової толерантності до проявів академічної недоброчесності. Будь-які порушення принципів академічної доброчесності тягнуть за собою відповідальність у встановленому в ХНМУ порядку (https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/polog_ad-1.pdf).

Використання електронних гаджетів та інструментів штучного інтелекту допускається лише з дозволу викладача.
Політика щодо осіб з особливими освітніми потребами. Здобувачі з особливими освітніми потребами мають зв'язатися з викладачем задля розробки індивідуальної освітньої траєкторії.
Час відповіді викладача: 24 години.

Технічні вимоги до роботи на курсі:

- доступ до комп'ютера, ноутбука, планшета чи смартфона
- корпоративний обліковий запис Google з власним фото
- навички роботи з Google Workspace (Google Meet, Docs, Sheets, Slides, Forms) та Moodle
- *інші вимоги кафедри*

Технічна підтримка: АСУ (ev.shevtsov@knmu.edu.ua), Google (tehotdelknmu@gmail.com), Moodle (al.korol@knmu.edu.ua)

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА

1. Максименко Ю. Біоетика та біобезпека: навчальний посібник / Ю. Максименко, Д. Вискушенко. Житомир: Вид-во ЖДУ імені Івана Франка, 2022. – 126 с.
2. Гащишин В. Біологія людини та основи біоетики: лаб. практикум / В. Гащишин, Р. Тимочко-Волошин, Ю. Борецький. – Львів : ЛДУФК ім. Івана Боберського, 2022. – 113 с.
3. Compost Collective. Bioethics: A Coursebook / Compost Collective; D. Kenis, M. Mertens, F. Vulliermet, [et al]. – Cambridge: Open Book Publishers, 2025. – 164 p.
4. Herring J. Medical Law and Ethics. 9th ed. Oxford : Oxford University Press, 2025. 744 p.
5. Vaughn L. Bioethics: Principles, Issues, and Cases. 5th ed. New York : Oxford University Press, 2024. 784 p.

Зав. кафедри пропедевтики
внутрішньої медицини,
медсестринства та біоетики проф. Тетяна АЩЕУЛОВА